

estrovani yak yurydychni osoby: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4.07.2017 r. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#n8> [in Ukrainian].

7. Pro zatverdzhennia Uzahalniuiuchoi podatkovoi konsultatsii shchodo deiakykh pytan zastosuvannia pravyl transfertnoho tsinoutvorennia predstavnytstvyamy nerezzydentiv v Ukraini: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 16.08.2019 r. № 345. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0345201-19#Text> [in Ukrainian].

Кохан Вероніка Павлівна

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України

ORCID: 0000-0002-3129-9266

РЕЖИМ «БЕЗ ПАПЕРІВ» ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: ЯКІ ПРИНЦИПИ ЗАСТОСОВАНО?

Наукова робота присвячена запровадженню режиму «без паперів» при наданні публічних послуг в Україні. Автором аналізуються принципи державної політики надання публічних (електронних публічних) послуг, запропоновані новим Законом України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг. Зазначається, що режим «без паперів» не може бути застосовано до усіх державних послуг.

Ключові слова: режим «без паперів», публічні послуги, принципи державної політики надання публічних (електронних публічних) послуг.

Kokhan Veronika

*PhD, Senior Researcher of the Scientific & Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine*

ORCID: 0000-0002-3129-9266

PAPERLESS REGIME OF PUBLIC SERVICES IN UKRAINE: WHAT PRINCIPLES HAD BEEN APPLIED?

The study is devoted to the introduction of a paperless regime in providing public services in Ukraine. The author analyzes the principles of the state policy of providing public (electronic public services), proposed by the new Law of Ukraine “On the peculiarities of public (electronic public) services. It is noted that the mode of “without paper” can not be applied to all public services.

Key words: paperless regime, public services, principles of state policy of public (e-public public) services.

Запровадження режиму paperless передбачено» від 15.07.2021 р. №1689-IX [1], який набере чинності з листопада поточного року. Що означає режим paperless [2]: будь-яку послугу можна отримати онлайн; всі органи влади зможуть працювати з електронними документами, що мають інтерфейс перевірки необхідної інформації в державних реєстрах; увесь бізнес оцифрує свої внутрішні процеси.

Основною метою закону про режим «без паперів» (paperless) є те, що державні органи в Україні не зможуть вимагати у громадян паперові документи, довідки та посвідчення, якщо ця інформація є в державних реєстрах. Однак, чи варто абсолютизувати цифрову форму державних послуг? Твердження, що «все, що технологічно може бути оцифроване, має бути оцифровано» є перебільшенням і не знаходить реалізації навіть у найбільш «цифровізованих» державах. Наприклад, в країнах Європейського Союзу публічні послуги надаються переважно в онлайн форматі, однак певна їх частина продовжує надаватися в офісі державних органів (за даними 2020 року – 22 % послуг були надані в офісі, хоча інформація про послугу доступна он-лайн; повністю оцифрованими (автоматичними на основі широкопозвоного інтернету) є лише 9% послуг [3, с. 92].

Цікаво, які принципи покладені в основу цього режиму. У статті 4 Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» зазначено, що державна політика у сфері

надання публічних (електронних публічних) послуг базується на принципах:

- 1) верховенства права;
- 2) рівності перед законом;
- 3) відкритості;
- 4) прозорості;
- 5) багаторазовості використання;
- 6) технологічної нейтральності і портативності даних;
- 7) орієнтованості на громадян;
- 8) інклюзивності та доступності;
- 9) безпечності та конфіденційності;
- 10) підтримки прийняття рішень;
- 11) адміністративного спрощення;
- 12) збереження інформації;
- 13) оцінювання ефективності та результативності.

З нашої точки зору, не всі перелічені принципи є дійсно принципами державної політики у сфері надання електронних публічних послуг, зокрема, такі принципи як-от: багаторазовості використання, технологічної нейтральності і портативності даних, підтримки прийняття рішень, адміністративного спрощення, збереження інформації, оцінювання ефективності та результативності слід вважати скоріше принципами процесу цифровізації державних послуг.

Аналіз нового Закону свідчить, що законодавець намагається врахувати практику правового регулювання надання публічних електронних послуг, яка склалася у Європейському Союзі.

У Талліннській декларації щодо електронного урядування 2017 р. надане наступне бачення розробки і дизайну цифрових публічних послуг:

- доступність, безпека, зручність використання електронних публічних послуг, можливість користуватися у недискримінаційний спосіб, за необхідності отримувати відповідну допомогу;
- принципи універсального дизайну для створення платформ, порталів для забезпечення простих для читання і зрозумілих веб-сайтів;
- зменшення адміністративного навантаження на громадян та бізнес шляхом оптимізації та / або створення цифрових процесів та послуг, де це доречно та можливо;

- не просити надавати одну і ту ж інформацію державним службам більше одного разу, з належною повагою до правил і норм щодо захисту даних

- публічні послуги повинні бути повністю доступні на запит користувача через Інтернет, включаючи надання будь-яких доказів, необхідних для отримання права чи виконання зобов'язання із можливістю перевірки статусу надання послуг в Інтернет;

- стимули для використання цифрових послуг, усунення перешкод для використання цифрових публічних послуг;

- захист персональних даних та конфіденційність відповідно до норм щодо захисту даних та конфіденційності на рівні ЄС та на національному рівні;

- механізми компенсації та розгляду скарг, який доступний через Інтернет та доступ до якого мають громадяни та представники бізнес-сектору [4].

Цікавим є той факт, що законодавство ЄС не передбачає визнання цифрового формату єдиною можливістю. Таллінська декларація щодо електронного урядування 2017 року передбачає, що базовий формат надання послуги – цифровий, а «паперовий» варіант послуги надається факультативно, за бажанням громадянина.

Частиною третьою статті 5 Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» визначено, що у разі якщо законодавством для отримання публічної (електронної публічної) послуги вимагається подання документів у паперовій формі, такі документи можуть подаватися у формі «електронного відображення інформації», що міститься у відповідному документі, засобами інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі через Єдиний державний веб-портал електронних послуг).

Таким чином, за такого підходу унеможливорюється дотримання особами вимог Закону України «Про адміністративні послуги» [5] (щодо подання чи отримання документів у паперовій формі) відповідно до положень Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг».

Вважаємо, що українське суспільство не повинно прагнути до оцифрування 100% державних публічних послуг, отримання послуг

ги має залишитися і в альтернативному паперовому варіанті. Причин цьому декілька – низький рівень цифрових навичок населення, особливо у літніх людей, нестача широкосмугового покриття мережі Інтернет на території країни, відсутність у громадян технологічної можливості скористатися електронними послугами (відсутність смартфона, ноутбуку).

ЛІТЕРАТУРА

1. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>.
2. Україна перейде в режим paperless з 1 вересня: що це означає. URL: https://biz.ligazakon.net/news/201315_ukrana-pereyde-v-rezhim-paperless-z-1-veresnya-shcho-tse-oznacha.
3. EGovernment Benchmark 2020. eGovernment that works for the people. 199 p. URL: <https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2020/09/eGovernment-Benchmark-2020-Insight-Report.pdf>.
4. Tallinn Ministerial Declaration on eGovernment, online available: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=47559.
5. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.

REFERENCES

1. Pro osoblyvosti nadannia publicznykh (elektronnykh publicznykh) posluh: Zakon Ukrainy vid 15.07.2021 r. № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> [in Ukrainian].
2. Ukraina pereide v rezhym paperless z 1 veresnia: shcho tse oznachaie. URL: https://biz.ligazakon.net/news/201315_ukrana-pereyde-v-rezhim-paperless-z-1-veresnya-shcho-tse-oznacha [in Ukrainian].
3. EGovernment Benchmark 2020. eGovernment that works for the people. URL: <https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2020/09/eGovernment-Benchmark-2020-Insight-Report.pdf> [in English].
4. Tallinn Ministerial Declaration on eGovernment. URL: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=47559 [in English].
5. Pro administratyvni posluhy: Zakon Ukrainy vid 06.09.2012 r. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> [in Ukrainian].